

הפותרת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ז אב תש"פ | דף היומי בבלי: עירובין ח | דף הכולל: עירובין קג.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תק"ה עד אמצע הסעיף הגה "ואינו יהודי".
מוסר: אהבת חסד - פרק ו' עד אות ג'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק א מידה ז עד סוף פרק א

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

מה צריך לברך כאשר רואים את 'צוק הארבל'! | סיפור רציני מאוד על... | גזו צחוק! | מריבה בין עשרה ילדים גרמה ליהודי לחזור בתשובה | שו"ת והדרכה מגדולי ישראל לתלמידים העולים לשיבות קטנות | 1956

יהלומים מגדולי ישראל

מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א: "אם תלמיד מרגיש קושי בתחילת דרכו עליו לגשת ולהתייעץ עם המחנכים שלו מהת"ת, או לפנות למשגיח לקבלת עצה והדרכה. העיקר לא להתמודד לבד..."

שו"ת ודברי הדרכה מגדולי ישראל שנאמרו לתלמידי ת"ת 'תורת אמת' העולים לשיבות הקטנות

השואל: מה אנחנו כמנהלים יכולים לעמוד על הבחורים שינצלו מפגעי הזמן?

מרן הגר"ח שליט"א: להתפלל.

השואל: האם צריך להקפיד שבחור ישיבה ילכו עם כובע וחליפה ברחוב?

מרן הגר"ח שליט"א: תלוי אם לא יהיה חילול השם.

השואל: היכי דמי חילול השם?

מרן הגר"ח שליט"א: שיגידו שבחורי ישיבה לא מקפידים.

ב. דברי הדרכה נוספים מגדולי ישראל שנאמרו לתלמידים

מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א: "ישנה חשיבות להכנה לשיעור, ללמוד היטב כמה פעמים את הגפ"ת ללא מפרשים, כדי שעיקר הסוגיא יהיה נהיר וברור. כמו כן חשיבות ההשקעה בשמיעת השיעורים והחזרה עליהם. במסירת השיעורים נכון

א. תשובות ממרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א לשאלות שהועברו ע"י מנהל הת"ת הרה"ג רבי אליהו פרידלנדר שליט"א

השואל: בחור שמציעים לו חברותא חלש יותר. הוא לא רוצה, קשה לו עם זה, האם הוא צריך ללמוד עם בחור חלש יותר? מרן הגר"ח שליט"א: לא מחוייב, אבל יכול לעשות איתו טובה. השואל: בחור שרוצה ללמוד לבד, האם זה ראוי לעשות ככה, ועד כמה?

מרן הגר"ח שליט"א: תלוי הטעם למה לא רוצה חברותא. השואל: הוא מספיק יותר, או שכשהוא לומד לבד יש לו פחות נסיון של ביטול תורה, זה פחות דיבורים של דברים בטלים. מרן הגר"ח שליט"א: א טענה...

השואל: לבחור יש זמן בצהריים, למה כדאי להקדיש את הזמן - ללמוד נביא או עוד בקיאות? מרן הגר"ח שליט"א: מה שהוא רוצה, אין שום נפקא מינה, העיקר שילמד.

למסור באופן שכל התלמידים יבינו".

כמו כן אמר: "אם תלמיד מרגיש קושי בתחילת דרכו עליו לגשת ולהתייעץ עם המחנכים שלו מהת"ת, ניתן גם לפנות למשגיח לקבלת עצה והדרכה, העיקר לא להתמודד לבד אלא לשתף ולמצוא בפני מי לשיח את הקשיים כמאה"כ דאגה בלב איש ישיחנה - לאחרים".

מרן הגר"ש בעדני שליט"א הביא בדברי ההדרכה: "על כל תלמיד שעולה לישיבה, לזכור היטב את דברי חז"ל 'יגעת ומצאת תאמין'. למרות שבתחילת הדרך בישיבה עלולים לצוץ קשיים, החכם עיניו בראשו ויודע להתגבר על המכשולים, להתייגע, כדי שיוכל למצוא אח"כ את האור הגנוז בתורה. בישיבה מתחילים שיעור א' ולא ממשיכים כתה ט', כיון שזה דבר חדש לגמרי. אין קשר למה שהיה עד עתה, ניתן לפתוח דף חדש, להתייגע בתורה ולגדול לבן עליה".

כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב שליט"א: "הזמן עובר במרוצה,

וברגע אחד כבר יוצאים מהישיבה הקטנה. בחור צריך להיות חכם הרואה את הנולד, כדאיתא ב'ישמח משה' עה"פ 'יום ליום יביע אומר וכו', דביום שהיצר התגבר על יהודי וביטל את זמנו לריק, ביום שאחר כך כבר מתחרט היהודי על מעשיו שביטל את זמנו ביום האתמול. אל תמתין ליום המחר שתתחרט על יום האתמול, על בחור לדעת להיות חכם כעת עוד לפני שמתחיל את חוק לימודיו בישיבה הקטנה, ולנצל את הזמן היקר שיש בישיבה קטנה".

כ"ק מרן אדמו"ר מזוטשקא שליט"א: "תלמיד צעיר הוא כמו עץ צעיר בשלבי הצמיחה, וצריך להשקות אותו הרבה, עד שנהיה שתיל, עוד מים ועוד מים. צריך הרבה סבלנות בשביל להצליח. ככה זה גם בישיבה. א"א ביום הראשון להבין הכל, לאט לאט עם הרבה סבלנות, משקים עוד ועוד, מתאמצים ומצליחים. וכן צריך לדעת לא ללכת ולהרחיק על דברים גדולים מיד בהתחלה, שלב אחר שלב לעלות ולהתעלות, עד שתגדלו ותצליחו".

(פורסם ב'המבשר')

עניינא דיומא - בין הזמנים

מה מברכים כשרואים את צוק הארבל? האם מברכים על ראיית ים הכינרת או ים המלח? מה אומרים כאשר רואים קברי נכרים? והאם יש ליטול ידיים לאחר נגיעה בבעלי חיים טמאים?

Mila Aviv/Flash90

הליכות והלכות ל'בין הזמנים' מאת הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א מח"ס 'שלהי דקייטא'

פוסקים). והמנהג בירושלים ליפול אפיים בכל מצב, גם ללא ספרים, ומקובל שכן המנהג גם בירושלים החדשה (כמבואר בספרי פוסקי זמנינו בהרחבה).

ברכה על ראיית ימים ונהרות

כשאנו רואים ימים ונהרות, אנו מברכים ברכת 'עושה מעשה בראשית' ועל ראיית הים הגדול מברכים 'שעשה את הים הגדול'. לדעת השולחן ערוך, הים התיכון הוא הים הגדול, שנקרא 'הים הגדול' בגלל חשיבותה של ארצנו הקדושה, בה עובר הים התיכון, אך דעת הרא"ש ורבים מהאחרונים שהכוונה רק לאוקיינוס המקיף את העולם כולו. כדי לצאת מהספק הוורו ה'ערוך השולחן' וכן רבים מפוסקי דורנו, לברך על ראיית הים התיכון ברכת 'עושה מעשה בראשית'. בשו"ת מנחת יצחק (ח"א קי) ומרן הגרשז"א מציעים למי שרוצה לצאת גם את דעת השו"ע, לברך כך: "ברוך אתה... עושה מעשה בראשית, שעשה את הים הגדול".

הסכמת פוסקי זמנינו שמברכים ברכה זו גם על ראיית ים

ברכת כהנים בצפון הארץ

כידוע, בבתי כנסיות רבים בצפון, בטבריה ועוד, לא נושאים הכהנים כפיים בימות החול. והנושא ארוך. אולם שמעתי ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א, שכשמגיעה לצפון קבוצת יהודים מעיר אחרת יברכו הכהנים ברכת כהנים (המקרה הספציפי עליו שאלתי, היה בית מלון בטבריה, בו שוהים יהודים מכל הארץ ולא מהמקומות בהם לא מברכים ברכת כהנים).

נפילת אפיים כשאין ספר תורה

כשמתפללים במקום שאין בו ספר תורה, אומרים תחנון ללא נפילת אפים (רמ"א קלא, ב). והמשנה ברורה מביא מחלוקת הפוסקים האם נופלים אפיים במקום שאין בו ספר תורה, אך יש בו ספרי קודש, והמנהג ליפול אפיים גם כשיש רק ספרי קודש (אגר"מ או"ח ה, כ-ה ועוד), ובלבד שספרי הקודש מונחים שם בקביעות. אך לא כשמתפללים באמצע טיול וכדומה, והמטיילים לקחו איתם ספרים ללמוד בדרך (קונטרס 'יורנו בדרך' בשם

צוק גדול ומתפעלים ממנו, וכך הוראת מרן הגר"ח ק שליט"א. על ראיית הר החרמון מברכים 'עושה מעשה בראשית' (אול"צ ועוד פוסקים).

נטילת ידים לאחר נגיעה בבע"ח טמאים

הילדים ליטפו בעלי חיים טמאים בפינות ליטוף בגני חיות? היפה ללב (א, כד) כותב שצריך ליטול ידים לאחר נגיעה בבעלי חיים טמאים, אך שו"ע הגר"ז (צז, ג) כתב שלא צריך ליטול ידים, ואפילו לא לתפילה, אם נגע בבעלי חיים טמאים.

שימוש בכלים של בית מלון

המתארח בבית מלון שיש שם הכשר שהוא לא סומך עליו, ורוצה לאכול לארוחת בוקר דברים שאין בהם חשש כשרות, כגון ירקות שהוא מעשר בעצמו [ואין בהם חשש תולעים], או קורנפלקס עם חלב וכדו' שרואה על האריזות שהם בהכשר טוב, יש להקל להשתמש בצלחות של בית המלון בצונן, ואף שהצלחות עשויות מחרסינה, מ"מ כיון שמנקים אותם היטב, ומתארחים רק לכמה ימים, כך שזה נחשב לשימוש עראי, יש להקל. וכעין דברי הרמ"א (יו"ד סי' קכ"א). וכן יש להקל להשתמש לצונן בסכורם של בית המלון, אך אין להקל לחתוך בהם דברים חריפים (קובץ עיון ההלכה, שיעור מהגרש"צ רוזנבלט שליט"א).
במנגל חד פעמי תוצרת חו"ל הרשת טעונה טבילה, ואין להקל מצד שזה כלי חד פעמי, כיון שיש ראיות לכך שכלי חד פעמי נחשב לכלי גמור (שם).

הכנרת. אך לגבי ראיית ים המלח, נחלקו הפוסקים הקדמונים וגם פוסקי זמננו, האם מברכים על ראייתו, כיון שים המלח נוצר לאחר ששת ימי בראשית וגם משום שהוא מין קללה.

ברכה על ראיית בית קברות

הלכה פסוקה היא לברך ברכה על ראיית בית קברות, כנוסח הברכה המופיע בשולחן ערוך (רכז, יב). אמנם המשנ"ב הביא את דעת הל"ק"ט שאין מברכים את הברכה בראיית קבר אחד. אך כשנעמוד ליד כמה קברי צדיקים יחד, צריך לברך את הברכה. ונברך רק כשנראה את המצבה עצמה, אך לא את האוהל שמעליה (שו"ת אגר"מ ועוד). כתבו הפוסקים שמברכים ברכה זו גם בשבת, שהברכה אינה נחשבת ל'צידיק הדין' שלא אומרים בשבת. לעיתים נתקלים בדרכים בבתי קברות של נכרים. הלכה פסוקה היא בשולחן ערוך (רכז, יב) לומר כך: "בּוֹשֶׁה אִמְכֶם מְאֹד חִפְּרָה יוֹלְדֵתְכֶם הִנֵּה אַחֲרֵית גּוֹיִם מְדַבֵּר צִיָּה וְעַרְבָּה".

ברכה על ראיית הר גבוה

כשאנו רואים הר גבוה, בו ניכרת גבורת הבורא ואנו מתפעלים מראייתו, מברכים ברכת 'עושה מעשה בראשית'. ושמעתי ממרן הגר"ח קניבסקי שליט"א שכשאנו מתפעלים מראיית הר זה, למרות שאחרים לא מתפעלים ומתפעמים מראייתו - עלינו לברך עליו.
על ראיית גבעה מברכים 'עושה מעשה בראשית', ומדברי הקדמונים נראה שהכוונה לראיית צוק, כמו צוק הארבל שהוא

הסיפור היומי

"מדוע לנסות שוב?" התפלאה הרופאה, "הרי כבר ניסיתי הכל ובכל זאת המכשיר לא נדלק. למה שעכשיו זה יידלק?!" היא לא התבלבה והשיבה בגאון: "משום שנתתי צדקה והתפללתי להקב"ה". לשמע דבריה פרצה הרופאה בצחוק מתגלגל...

דומם כפי שהיה. היא הביטה אל הסייעת כשואלת 'מה זה?' היא ניסתה עוד מספר פעמים, אך לשווא. המכשיר דמם ולא הגיב! היא הוציאה חלק מסוים והחליפה אותו, חלק שמדי תקופה היו צריכים להחליפו, אך גם זה לא הועיל, המכשיר פשוט שבק לגמרי!

"היא ניגשה אל ארון החשמל וניסתה שם את מזלה, אך לשווא. כל מאמצייה עלו בתוהו. היא חשבה רגעים ספורים, ואז ביקשה מאחת המזכירות שישיבה בירכתי החדר להזמין דחוף טכנאי לתקן את המכשיר. ואילו אלי היא פנתה בהתנצלות ואמרה: 'אני מאד מצטערת, אבל בעיניך ראית כי המכשיר התקלקל, ניסיתי לעשות ככל שאני יודעת ויכולה, אך כנראה שזה זקוק לידיים של טכנאי מקצועי. ישנה אמנם אופציה לערוך את הטיפול ללא גז

מספרת בעלת המעשה, המתגוררת באשדוד. "היינו זקוקים למרפאת שיניים לטיפול שורש, עם גז צחוק, עבור בתנו בת העשר. באשדוד לא ניתן היה לקבל באותה תקופה שירות זה, ומי שנזקק לזה נאלץ להדרים לאשקלון.

"ביום המיוחל נסענו לאשקלון, ונכנסנו לחדרה של הרופאה. היה זה חדר גודל מאד, שבקצהו ישבו שתי מזכירות ועשו את עבודתן. מבטאה של הרופאה גילה כי מוצאה מאחת ממדינות חבר העמים. היא קיבלה אותנו בחיוך קל והורתה לבתי לשבת על 'כסא המלכות'... היא פנתה אל הסייעת ושאלה האם הכל מוכן, וכשזו נענתה לה בראשה לאות 'הן', הושיטה את ידה למכשיר הגז והרימה את הכפתור כדי להפעילו.

"וכאן אירע דבר מוזר: משום מה המכשיר לא נדלק ונשאר

אולם האשה לא ויתרה, האמונה שלה בבורא עולם היתה יצוקה בנשמתה. היא ניגשה אל הרופאה וביקשה: "אנא ממך, הרי הזמן הזה הוא בעצם שלי, מה אכפת לך לעשות עמי חסד ולנסות פעם נוספת?"

הרופאה הביטה עליה בזלזול ואמרה בלגלוג: "טוב, אעשה כבקשתך", ולא חסכה מעצמה שוב לחזור על כך שאלו אמונות טפלות חסרות כל טעם, וכלל לא מתאים לאנשים מודרניים כמונו. באותם רגעים, פרצה מליבה של האשה 'זעקה אילמת' שנשמעה מקצה העולם ועד קצהו. 'רבש"ע, עשה למענך. אני בוטחת בך, הראה להם את גודלך וחוזק ידך...'

היא מתפללת, והרופאה ניגשה שוב למכשיר, הרימה את הכפתור, ו...הלא יאומן קרה! המכשיר פתאום חזר לחיים, והחל לעבוד כרגיל כאילו לא אירע לו מאומה!

את ההלם והדממה ששררו בחדר אפשר היה לחתוך בסכין. הרופאה נאלמה דום, פניה חוורו והיא לא ידעה היכן למקד את עיניה, ונראתה כאילו קיבלה שוק חשמלי... המזכירות מקצה החדר שהיו עדות לכל אשר התרחש, זעקו בספונטניות "יש אלוקים!!!..."

לאחר ההלם, בדקה הרופאה את המכשיר, הוא נדלק וככה ועבד כרגיל כאילו לא ארע לו מאומה. היא נגשה שוב לאשה ובקול נמוך אמרה: "הזמן שלך בעצם כבר עבר, אבל אחרי מה שהיה פה אני אטפל בילדה, והתור של האחרים ידחה קדימה...". בשקט ובענווה ניגשה אל הכסא והחלה בטיפול - - -

(הובא בגיליון 'כולנו יודעי שמך' בשם הרב יצחק ברבר שליט"א)

צחוק, אך מן הסתם הילדה תפחד ותתנגד. נראה לי שאת תאלצי לגשת למזכירות לקבוע תור לפעם אחרת.

"לשמוע את המשפט הזה מהרופאה, היה עבורי כרעם ביום בהיר, האמנם?? אני אדם עסוק מאוד, כל כך הרבה מאמצים עשיתי כדי לפנות את היום הזה, ועכשיו צריך להתחיל הכל מהתחלה... או לבצע טיפול ללא גז צחוק? הרי לא עבור זה התאמצנו להגיע עד אשקלון".

ברוב צערה, נזכרה לפתע בסגולה לתרום לצדקה. היא הבטיחה ותרמה סכום מסוים לצדקה, ומעומק ליבה נשאה תפילה לבורא עולם שיעשה עימה חסד, ויקדש את שמו בעולם להראות לכולם כי הוא השליט והכל יכול. היא קיצרה בתפילה, ניגבה את דמעתה, ובעוז ובטחון פנתה אל הרופאה בבקשה שתנסה להפעיל פעם נוספת את מכשיר הגז.

"מה קרה?" התפלאה הרופאה מהבקשה המוזרה הזו, והוסיפה: "ראית שעשיתי כל מה שרק יכולתי, שום פעולה לא צלחה, למה שעכשיו זה יידלק?". היא לא התבלבלה והשיבה בגאון: "ראי, תרמתי כסף לצדקה, והתפללתי לבורא עולם, ואני מאמינה באמונה שלמה שהצדקה והתפילה יכולים לחולל נפלאות!".

בטרם גמרה את דבריה, פרצה הרופאה בצחוק מתגלגל שסחף את המזכירות שישבו בקצה החדר. "אני לא מאמינה בכל השטויות האלה! אלו אמונות טפלות חסרות כל שחר (עפ"ל). זה טפשי לחשוב שכסף של צדקה או תפילה, כמו שאת קוראת לזה, ידליק את המכשיר. אני לא רואה שום טעם לנסות פעם נוספת!"

טעימה מגיליון 'לקראת שבת'

המשיך הקשיש וסיפר: "גם אני עומד כעת באותו מצב, זקוק להשתלת כליה בדחיפות. אך בניגוד לבניו המסורים של הרב רביץ, כל אחד מצאצאיי 'מתחמק' בתירוץ אחר. אחד עומד 'בדיוק' לצאת לחופשה בשווייץ. והשני מתכוון 'בדיוק' כעת למילואים..."

'מריבה' מסוג אחר שתוצאותיה השפיעו למרחוק | יהושע לייבוז

הקטן שנבנה בהדרו בפנית הרחוב. קומץ קטן של מתפללים החרדים לדבר ה' מנסים כאן בכל הכוח, היום כמו בכל יום, 'לארגן' מנין מצומצם לתפילת 'מנחה-מעריב'. אך לאנשי הרחוב אין זמן להיכנס להשלים מנין, הרי הם ממהרים מאוד...

רב בית הכנסת, יהודי צעיר ונמרץ, שהתיישב בשליחות במקום נידח זה, רק כדי להאיר ניצוץ אלוקי בתוככי החושך והערפל. טורח במאמצים כבירים לטוות קשרים, ולבצע תיאומים בין המתפללים היחידים הפוקדים מדי פעם את בית הכנסת, כדי לוודא מידי יום שאכן יתקיים 'מנין' לתפילה בבית הכנסת.

עוגמת נפש רבה היא מנת חלקו של הרב החשוב, לא קלה היא מלאכתו כלל ועיקר, ואכזבות רבות נכונו לו בדרך קיבוץ המנין.

"ועמדו שני האנשים אשר להם הריב" (י"ט י"ז)

זה היה ריב יחודי, ריב בין אחים על לעשות טוב לאבא שלהם. ריב שתוצאותיו השפיעו מרחוק על מישהו שכלל לא הכירם. קראו את הסיפור, שהובא בעלון 'טיב הקהילה' של הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א.

צפון תל אביב, שעת בין הערביים. הרחוב הומה וגועש בעת דמדומי חמה של אותו יום כמו בכל יום. התושבים הנכבדים ממהרים בדרכם, הללו חוזרים מעבודתם ועסקיהם והללו פונים למסעדה ולבית קפה סמוך לארוחה טעימה, או לשאר בילויים שונים. המקום ירחם עליהם להשיבם ליבם לטוב.

אף אחד מן העוברים ושבים לא שם לב כמעט לבית הכנסת

'כיבוד אב ואם'.

הרב אלישיב פסק, שמן הדין ראוי הבן הבכור לזכות במצווה שכן כולם חייבים בכבודו. אבל 'מהיות טוב', כאשר כל האחים מפצירים ומשתוקקים כל כך לעשות המצווה, אזי אם יסכים האח הגדול, יש לערוך הגרלה בין הבנים כולם, והעולה בגורל יזכה במצווה.

לאחר שהבן הגדול נתן את הסכמתו, נערכה ההגרלה בנוכחות כל הבנים, והנה עלה בגורל הבן הבכור שלו היתה ראויה המצווה מלכתחילה, ואכן שמח הבן מאוד על שזכה במצווה, והזדרז לתרום את כלייתו להצלת אביו ורפואתו.

סיפור זה פורסם בשעתו, ובהיות הרב רביץ ז"ל איש ציבור מפורסם הובא המקרה גם באותו עיתון חילוני של הזקן הקשיש דן, והוא ממש 'נדלק' ונחרד!

המשיך הקשיש וסיפר בפני הרב: "הנה אני עומד כעת באותו מצב עגום, זקוק אני נואשות להשתלת כליה בדחיפות, אך בניגוד גמור לבניו המסורים של הרב רביץ - כל אחד מצאצאי 'מתחמק' בתירוץ אחר... האחד עומד 'בדיק' לצאת מן הארץ לחופשת סקי בהרי האלפים שבשווייץ... ואילו השני מתכונן 'בדיק' כעת לקראת התגייסותו למילואים... הבת הגדולה עסוקה מאוד בלימודים שבאוניברסיטה, ואילו הבת הצעירה סתם כך לא 'מתחשק' לה לעבור עכשיו ניתוח שכזה..."

"גם במקרה שלי", התאונן הזקן, "התווכחו הילדים ביניהם, אך במקום שיתווכחו מי יזכה במצווה זו, הרי הם מנהלים ויכוח הפוך בדיק... כל אחד זורק את החובה לפתחו של האחר. כך שנאלצתי בסופו של דבר למצוא תורם חיצוני, בעלות של עשרות אלפי דולרים טבין ותקילין!"

"הכתבה הזו", הודה האיש, "גרמה לי 'משבר' גדול. מחשבות והיסוסים רבים התעוררו בליבי, הרי את כל חיי מסרתי בשביל הצלחתם של הילדים שלי! מה לא עשיתי למענם? כל מה שרק בקשו נתתי ביד רחבה! טיולים רבים ברחבי העולם מימנתי עבורם מהחל ועד כלה! עלות לימודים אקדמאים יקרים מאוד, וכן את כל שאר צרכי החיים, מאומה לא חסכתי מהם! את הכל קיבלו ממני על מגש של כסף!"

"והנה עתה בהגיעי לגבורות בשנות זקנה ושיבה, עזבו אותי כמעט לגמרי... וכשאני נצרך לעזרתם הרי הם בורחים ומתחמקים ממני..."

"לפיכך, בראותי את ההבדל העצום שבין חינוך יהודי שורשי וקדוש, לבין החינוך הכפרני, כשנוכחתי בתוצאות המנוגדות, כיצד מתקיימת לה מצות 'כיבוד אב ואם' הלכה למעשה! - על אף שבטוחני שהרב רביץ לא 'פינק' את ילדיו בטיסות יוקרה לטיולים בזבזניים בחו"ל וכדומה... - לכן החלטתי לפחות עתה לשנות את דרכי הקלוקלת, וטוב מאוחר מלא כלום!"

ממעשה מופלא זה, למדנו עד היכן מגעת כוחה של מצוות 'כבוד אב ואם', שהשפיעה למרחק רב. ומתוכה הגיע איש ישראל לשוב בתשובה, ולשנות את דרכיו לטובה!

[מתוך 'טיב הקהילה']

לשם כך הוא נצרך לערוך עבור תושבי השכונה 'לוח שנה' עם ימי ה'ארציט' של קרוביהם, ולהתקשר עמם ימים אחדים לפני יום האזכרה, כדי 'להזכירם' על ה'ארציט הקרב, ולבקשם שמא יועילו בטובם להיכנס לאמירת קדיש... - כך התקיים בקושי רב המניין של 'מנחה מעריב', עם מתי מספר של מתפללים, באותו בית כנסת צדדי שבצפון תל אביב.

לפיכך גדלה מאוד פליאתו של הרב באותו יום, כאשר בעודם מתקבצים אחד לאחד ומנסים בקושי 'לקושש' מנין מצומצם, נראה לפתע בפתח בית הכנסת איש זקן מתושביה הוותיקים של השכונה התל אביבית. היהודי זה נחשב אמנם כ'מסורת', לעומת הרבה מתושבי השכונה, אבל מעולם לא דרך בבית הכנסת, אף לא בימי חג ומועד.

הזקן נכנס פנימה, שלף 'סידור' מן הארון, והתיישב על אחד המקומות הפנויים (הרבים...).

הרב נעים ההליכות ניגש לברכו בברכת 'שלום עליכם' בפנים מאירות, ופתח בפניו את הסידור במקום הנכון. את פליאתו לפשר 'ביקורו' המפתיע של זקן זה בבית הכנסת הוא הסתיר כמובן, ושמח בלבו על הצטרפותו של אדם נוסף במלאכת איסוף מנין.

הזקן שכנראה כמעט מעולם לא פתח 'סידור', הביט בתוכו כתרנגול בבני אדם... כשאינו מבין מילה וחצי מילה. במהלך התפילה הסתכל מה כולם עושים, והשתדל לעשות גם הוא מה שצריך... כשנעמדו נעמד גם הוא, כשהתיישבו התיישב אף הוא, כשכרעו 'מודים' כרע גם הוא, וכשקפצו 'קדוש קדוש' קפץ גם כן בראש מורם...

אם מתחילה חשב הרב שמדובר ב'אורח פורח' ליום אחד, הרי בימים שלאחר מכן התברר שזקן זה דבק במשימתו החדשה! הוא החל להופיע בשערי בית הכנסת מדי יום ביומו למנחה וערבית, ואף נשאר להשתתף בשיעור הקבוע של 'הדף היומי' שמסר הרב לאחר מעריב, הגם שלא הבין הרבה בלימוד הגמרא.

ערב אחד עם תום השיעור, לאחר שיצאו כל הלומדים, מצאו את עצמם הרב והאיש הזקן יחידים בבית הכנסת, ומאחר שכבר נקשרה ידידות ביניהם מאז החל האיש להופיע בביהכ"נ, שוחחו מעט יחדיו בחביבות כדרכם של יהודים טובים.

במהלך השיחה פתח הישיש את סגור ליבו בפני הרב, ואמר: בוודאי מתפלאים אתם מדוע ולמה התחלתי פתאום לפקוד את בית הכנסת מדי יום. הבה אספר לכם דברים כהווייתן!

לפני תקופה קצרה קראתי לתומי בעיתון היומי כתבה צדדית אחת, שתפסה את תשומת ליבי. סופר שם על איש חרדי, ה"ה הר"ר אברהם רביץ ז"ל, שנזקק להשתלת כליה [ידוע שהנצרכים להשתלת כליה, עדיף שיקבלו אותה מקרוב משפחה, שבאופן טבעי הוא באחוז התאמה גבוה יותר]. היו לו עשרה ילדים, וכל העשרה כולם רצו לתרום כליה להצלת אביהם הגדול.

בראותם שאין אף אחד מן האחים מסכים לוותר, וכולם מתעקשים להיכנס לחדר הניתוח ולתרום את כלייתם לאביהם המסור, עלו ובאו למעונו של מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצוק"ל, שיכריע בין האחים מי מהם יזכה במצווה הגדולה של

הגר"ש כהן בקריאה נרגשת: לוודא שכל תלמידי הישיבות יתחילו זמן אלול

Aharon KrohnFlash90

נשיא המועצת הגר"ש כהן בקריאה והוראה לראשי הישיבות "לפתוח את היכלי הישיבות לזמן אלול לפי המתווה שסידרו המומחים", וחובתם לדאוג "שכל התלמידים יחזרו לשיבה"

למשחת הרף, אמן כי"ר".
"ועל של עתה באתי, מתקרבים אנו לחודש אלול - חודש הרחמים והסליחות, שאנו מתכוננים בו לקראת יום הדין, ואיך אעלה אל אבי והנער איננו איתי, בני הישיבות המסולאים בפז אשר הם ערבים עלינו".
"ושמעתי בצער רב שישנם הורים שחוששים על בניהם ואינם שולחים אותם לשיבה, ולזאת אני פונה לכל ההורים שחובה גמורה לשלוח את הבנים לשיבות, ואין שום תירוץ וטענה להשתמט מחובתם זו".
"וכן אני פונה לכל ראשי הישיבות שיפתחו את הישיבות לפי המתווה שסידרו המומחים, ותורה מגנא ומצלא. וחובה על הרבנים לדאוג שכל תלמידיהם יחזרו לשיבה".
את מכתבו מסיים נשיא המועצת "ובזכות זה מברך אני אתכם שתזכו לשנה טובה ומבורכת בכל מכל כל, בריאות איתנה ופרנסה טובה אמן כי"ר".

ימים ספורים קודם פתיחת זמן אלול בהיכלי הישיבות, ולאחר חודשים ארוכים בהם סדרי הלימוד ברוב הישיבות שובשו ושוננו בעקבות התפשטות נגיף הקורונה, דבר שגרם לרפיון גדול אצל בני הישיבות ואף הגיע להידרדרות רוחנית חמורה, יוצא ראש הישיבה חכם שלום כהן בקריאה וזעקה לראשי הישיבות ולהורי התלמידים "לפתוח את היכלי הישיבות ב-א' אלול לפי המתווה שסידרו המומחים".
במכתבו מציין נשיא מועצת חכמי התורה את ימי חודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, שבהם אנו מכינים את עצמנו לקראת יום הדין וזועק: "ואיך אעלה אל אבי והנער איננו איתי - אלו בני הישיבות המסולאים בפז אשר הם ערבים עלינו".
לשון המכתב: "לאחי ורעי כל בית ישראל הע"י מצויים אנו כעת בשעה קשה, הקב"ה שלח נגיף ששיבש את כל סדרי העולם, ובעת זו אין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים, ועלינו להתחזק בתורה ובתפילה, ובזכות זה נזכה לישועה קרובה ויאמר

סגולות וישועות

זמנים מיוחדים המסוגלים ללימוד מסכת עירובין

"אמר, אשר במשך זמן לימוד מסכת עירובין, סגולה טובה ללמוד בכל ערב שבת קודש מאמר הגמרא (עירובין כ"א). מחשבון התורה: 'אמר רב חסדא, דריש מרי בר מר מאי דכתיב 'לכל תכלה ראיתי קץ' וכו'... עד 'נמצא כל העולם כולו אחד משלשת אלפים ומאתים בתורה'".
(מתוך מאמר מהרב ישראל א' גרובייס בגיליון 'בית ועד לחכמים' שע"י 'דרשו')

בספה"ק מצינו זמנים מיוחדים המסוגלים ללימוד מסכת עירובין:
ב'שער רוח הקודש' לרבינו חיים ויטאל זצ"ל (דף מ"ב): כתב: "גם טוב לקרות בכל ליל שבת אחר ברכת המזון מסכת עירובין..."
ובספר הנהגות אדמו"רי איז'ביצה - 'דור ישרים' (פרק א' עמ' לט) הביא בשמו של הרה"ק בעל ה'מי השילוח' מאיז'ביצה זי"ע:

קבל את גליון 'לקראת שבת' ישירות למייל
שלח מייל: dirshu@dirshu.co.il

"ההובלה הגיעה. הקורות הכבדות הורדו והונחו על המדרכה. היא ניסתה לבקש עזרה מהשכנים להעלות את הקורות לדירה, אולם אף אחד לא היה פנוי. לפתע נעצרת במקום משאית..."

סייעתא דשמיא מיוחדת ללומדי תורה

אברך בן משפחתי הזמין קורות עצים לצורך בניית פרגולה. יום אחד הודיעו לו, שהעצים יגיעו לביתו עם משאית ההובלה של החברה בין השעות 9:00 ל-12:00 לפני הצהריים - אלו השעות בהן הוא נמצא בכולל. המוביל לא היה אמור להעלות את הקורות לדירתו, אלא רק להניחם על המדרכה שלפני הבנין. כך שהדבר דרש ממנו להישאר בבית כדי לארגן את העלאת הקורות למעלה למרפסת דירתו.

אולם רעייתו התנגדה לכך שהוא יישאר בבית לשם כך. "אינני מוכנה שתפסיד כולל", אמרה. "אתה תלך לכולל, ואני כבר אסתדר לבד בעז"ה..."

ההובלה הגיעה, רעייתו ניסתה לבקש עזרה מהשכנים, אולם אף אחד לא היה פנוי. לפתע נעצרת במקום משאית זבל, הנהג ראה אותה עומדת ליד ערימת הקורות אובדת עצות, ופנה אליה מיוזמתו והציע שהוא יעלה את הקורות לדירה עם המנוף של

המשאית... ואכן כך היה!

ללמדנו, מה גדול כוחו של לימוד תורה, ועל ההשגחה הפרטית המיוחדת להם הם זוכים.
(מכתב שנשלח למערכת 'הפּוּתח')

פתרון יעיל למניעת נגיעות של חרקים בסכך

בס"ד לאחר ניסיונות רבים, נמצא כעת חומר המדביר "פסוקאים" (כיני ספרים) ו"ליקטוס". למניעת נגיעות בסכך יש להתחיל את הטיפול כעת, היות ולהדברת החרקים נדרש טיפול במשך כחודש וחצי. המעוניינים יכולים לפנות כעת לרב ווייס 0548424082 בין השעות: 15:30 - 14:30 ובין 23:00 - 21:00.

בברכה

הרב משה ויא

מח"ס "בדיקת המזון כהלכה"

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו מאומה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

בכך שמזכיר דבר שנשכח ומעורר בכך את ההקפדה של השומע כדי לעבור על האיסור.

אחת ההשלכות ההלכתיות הנובעות מכך מבוארת בדברי החפץ חיים לקמן, שאם גינה את שמעון בפני שנים, ואחד מהם עבר על איסור רכילות וגילה זאת לשמעון, אף על פי כן אסור לשני לגלות לשמעון שגם הוא שמע זאת מראובן, כיון שלפעמים באים למריבה מחמת השני, שעורר את הרכילות מחדש, וזאת מלבד מה שמחזק את השנאה בלב ראובן, כי כששומע מפי שנים מתקבל אצלו יותר שכך דיבר עליו שמעון.

האם ייתכן לעבור על איסור לשון הרע ורכילות כאשר השומע כבר יודע את הדברים ולא מחדשים לו שום פרט? בהלכות הנלמדות היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (כלל א' מהלכות רכילות סעיפים י-יא) אנו למדים, כי גם אדם שמזכיר לרעהו איזו רעה או גנות שחברו עשה לו, כדי לעורר על ידי כך את המחלוקת הישנה ביניהם, עובר על איסור רכילות, למרות שלא חידש שום דבר לשומע.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מביאים הסבר לכך, שגדר איסור רכילות הוא משום שגורם קטטה ושנאה, ולכן די

האם ארץ איטליה היתה קיימת בזמנם של יעקב ועשיו?

עירובין דף ח

"זיעלה הים שרטון"

ומשמני הארץ?

לכך פירש רש"י "זו איטליה של יון", שהלא שנינו במסכת שבת (נו:): "בשעה שנשא שלמה את בת פרעה ירד גבריאלי ונעץ קנה בים ועלה בה שרטון ונבנה עליה כרך רומי וזהו איטליה של יון. אם כן לא היתה איטליה ארץ בעת ההיא, בשעה שבירך יצחק, ולא היתה בכלל ברכת יעקב".

(חנוכת התורה)

בברכת יצחק אבינו לעשו, מברך אותו יצחק: "משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל" (בראשית כז לט). וברש"י שם מפרש: "משמני הארץ יהיה מושבך וגו' - זו איטליה של יון". והקשה הרבי ר' העשיל בספרו 'חנוכת התורה' מה רש"י רוצה לפרש בזה. ומבאר, שהיה קשה לרש"י, הלא כל הארץ ניתנה ליעקב ולא שייר כלום, וא"כ איה המקום 'משמני הארץ' שנתן לעשו? הלא כבר אמר ליעקב 'ויתן לך האלקים מטל השמים

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

24 שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליה אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

חדש!

**שיעורים בפרק 'כיצד מברכין'
במסגרת תוכנית 'בזכות התורה'**

שלוחה 27

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

באיזה אופן ניתן לחלוב בהמה בשבת?

כלי מלוכלך, או לתוך כלי שיש בו חומר ההופך את החלב לבלתי ראוי לשתייה.

וביום טוב - יש אומרים שהחליבה אסורה מדאורייתא. ויש אומרים שמדאורייתא היא מותרת לצורך 'אוכל נפש', אבל מדרבנן, החלב אסור משום 'נולד', כיון שבכניסת יום טוב הוא היווה חלק מהבהמה, וכעת הוא משקה; ומכיון שהחלב אסור בשתייה, אסורה גם החליבה.

[שו"ע תקה, א, משנ"ב הקדמה, וביה"ל ד"ה שהיא; ביאורים ומוספים דרשו, 3; וראה אנצ"ת ע' חולב, הע' 303]

החליבה אסורה בשבת מן התורה, משום שהחולב מפרק את החלב ממקום יצירתו בבהמה, והרי זה 'תולדה' של מלאכת 'דש'. (וראה במקורות).

אולם, מכיון שהעדר החליבה במשך יום שלם מצער מאוד את הבהמה, התיירו חכמינו ז"ל לחלוב את הבהמות בשבת על ידי גוי. וראוי שהגוי יחלוב ישירות לתוך מאכל, כיון שיש אומרים שחליבה כזו אסורה רק מדרבנן, (ראה להלן).

וכאשר אין אפשרות לחלוב על ידי גוי - מותר לחלוב באופן שהחלב הולך לאיבוד, וכגון שהוא נשפך על גבי הקרקע, לתוך

איזו בהמה מותר לחלוב ביום טוב ישירות לתוך מאכל?

אינה נחשבת למלאכת 'מפרק', כיון שלא נעשה בכך 'פירוק' משקה ממאכל; והחלב אינו 'נולד', שהרי גם לפני החליבה וגם לאחריה הוא מהווה חלק ממאכל. ולמרות זאת, לא התיירו חליבה זו אלא ביום טוב.

ויש הסוברים שביום טוב מותרת חליבה כזו אף מבהמה המיועדת לחליבה; ובשעת הדחק, במקרה שההימנעות מהחליבה תפגום בשמחת החג, ניתן להקל, אך רצוי לעשות זאת על ידי גוי.

[שו"ע תקה, א, מג"א ב, ומשנ"ב הקדמה, א, ג רד; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 4]

בהמשך לאמור: חליבה ישירה לתוך מאכל - יש אומרים שאסורה בשבת רק מדרבנן, כיון שאין זו דרך עשיית המלאכה; ויש אומרים שהיא אסורה מדאורייתא. ויש אומרים שאף ביום טוב היא אסורה מדאורייתא.

במה דברים אמורים? בבהמה המיועדת לחליבה, או לגידול עדרי בקר וצאן; אבל בהמה המיועדת לשחיטה ולאכילה, נחשבת כמאכל, וכלל הוא בדינו - 'משקה הבא לאוכל - כאוכל דמי', (ראה שו"ע לעיל שכ, ד); ולכן, חליבה ישירה ממנה לתוך מאכל

באיזה מקרה אוסרת 'כוונה' את החליבה ביום טוב?

ויש שכתבו שיתכן כי אין היתר זה אמור אלא כאשר כמות המאכל שבכלי גדולה מכמות החלב. וכמו כן, אסור לחלוב ישירות לתוכו מתוך כוונה לסנן את האוכל לאחר מכן, ולהעמיד את החלב בפני עצמו כמשקה. וכמובן - כל ההיתר הוא רק באופן שהחלב נחלב ישירות לתוך המאכל, ולא באופן שהוא נחלב לתוך כלי ריק על דעת לערב בו את המאכל לאלתר.

[שו"ע תקה, א, ומשנ"ב; ביאורים ומוספים דרשו, 5-6]

כאמור, באופנים מסוימים, מותר לחלוב בהמה ביום טוב, כאשר החלב יוצא ישירות לתוך מאכל; על פי הכלל - 'משקה הבא לאוכל כאוכל דמי'. ואם החלב אינו מתערב כולו בתוך המאכל - הדין כך: יש אומרים, שאם רוב החלב נבלל במאכל, אף המיעוט שאינו נבלל במאכל, מותר בשתייה. ויש אומרים, שאף כאשר רוב החלב נבלל במאכל, מיעוט החלב שנותר מחוץ למאכל אינו מותר בשתייה אלא כשגם הוא נבלל מעט במאכל, אך אם הוא צף על גבי המאכל, הריהו אסור בשתייה.

* כתישת דגן ביום טוב במכתשת ביתית קטנה, מותרת בשעת הדחק, כאשר לא היה פנאי בערב יום טוב לכתוש את הדגן, וזקוקים לו ביום טוב; ובתנאי שלא תגרום בהמשך להיכשל באיסור מלאכת 'זורה'. וכמו כן, אין ההיתר אלא במקומות שלא רגילים לכתוש בה דגן, ולא בדגן משובח ועמיד, שאף אם יכתשוהו בערב יום טוב לא יפוג טעמו.
* מותר לפורר גבינה קשה ביום טוב באמצעות מגרדת, אבל צריך לעשות 'שינוי' כלשהו. וכן מותר לרסק ירקות ביום טוב באמצעות מגרדת, אך נחלקו הפוסקים אם גם בזה צריך שינוי כמו בגבינה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע יש להעדיף את החסה לקיום מצות אכילת מרור?

הוא זכר למרירות של השיעבוד במצרים, והחסה מזכירה את השיעבוד יותר מאשר הירקות האחרים, בכך שבתחילת גידולה היא מתוקה, ובסופו היא מרה, וכך היה גם שיעבוד מצרים - רך בתחילתו, וקשה בסופו. אולם, כמובן, אם לא ניתן להשיג חסה נקייה מחרקים, יש לקיים את המצוה בחזרת.

[שו"ע תעג, ה, משנ"ב לג רמב; ביאורים ומוספים דרשו, 48]

נאמר בתורה בנוגע לאכילת קרבן הפסח בליל פסח: על מצות ומררים יאכלהו. ובזמן הזה, שאין לנו קרבן פסח, מצות אכילת מרור בליל הסדר היא מדרבנן. וחכמינו ז"ל מנו חמשה מיני ירקות שניתן לקיים בהם את מצות מרור, וביניהן 'חזרת', הנקרא בלשוננו 'חסה', ו'תמכא', הנקרא בלשוננו 'חזרת', או 'חריין'. ולכתחילה, יש לקיים את המצוה דווקא בחסה, כיון שהמרור

הלוח היומי

כ"ז באב | רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה

יארצייט:

ת"ח: רבי יהושע העשיל ב"ר יוסף זצ"ל, המכונה 'רבי יהושע חריף', אב"ד גרודנא, לבוב וקראקא, בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע.

תרט"ז: רבי אברהם מרדכי ב"ר יצחק מאיר אלטר זצ"ל, מגור, אביו של ה'שפת אמת'.

תרמ"ג: רבי מנחם נחום דב בער ב"ר שלום יוסף (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, מסאדיגורה.

תרנ"ה: רבי משה אליעזר דן ב"ר אריה לייב רלב"ג זצ"ל, ר"י עץ חיים ובעל דמשק אליעזר.

תש"ב: רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתייה זצ"ל, מגדולי ההוראה והקבלה בבגדד, תלמיד הבן איש חי, בעל מנחת יהודה, בית לחם יהודה, יין הרקח, עטרת רחל, כתר צדיק, חסדי דוד ועוד.

תש"ז: רבי דוד בהר"ן ב"ר נחום (משאדיק) לוי זצ"ל, בעל ארח לדוד.

תשכ"ט: רבי מנחם שלמה ב"ר חנוך העניך בורנשטיין זצ"ל, האדמו"ר מסוכוטשוב.

תשנ"ז: רבי שמואל צבי הירש ב"ר אברהם אביש (מקראלי) הורוויץ זצ"ל, מספינקא-וילאמסבורג, בעל תפארת צבי וטבא דשמואל.

תש"ע: רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי.

תשע"ה: רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה.

יארצייט הגאון המקובל רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתיה זי"ע
העשיר האמיתי

כתב הגאון רבי יהודה פתיה: בענין חמדת הממון, אמרו חז"ל מי שיש לו מנה, ירצה מאתים, ובעלי המשל דמוהו לצמא השותה מים מלוחים, כי כל עוד שישתה יוסיף צמאון, ולכן גדר העושר, שישמח בחלקו אם רב ואם מעט, ואינו מצטער להיות להוט אחר הממון. (עטרת רחל להגר"י פתיה - אבות פ"ד, משנה א)

נשתדל לשמוח בחלקנו ולא להיות להוטים אחר הממון

* חדש - שיעורים בפרק כיצד מברכין במסגרת תוכנית בזכות התורה (שלוחה 27)

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il